

BÀI 6: VĂN HOÁ NHẬT BẢN

I. TÔN GIÁO

- Nhật Bản là nước có nhiều tôn giáo: Thần đạo, Phật giáo, Thiên chúa giáo...
- Đa đa số người Nhật Bản không có lòng tín ngưỡng rõ rệt đối với một tôn giáo cụ thể nào. Tuy nhiên, tại Nhật Bản quyền tự do tín ngưỡng được luật pháp bảo vệ.
- Đạo gốc của Nhật Bản là Thần đạo (đạo Shinto), có nguồn gốc từ thuyết vật linh của người Nhật cổ.
- Qua Trung Quốc và Triều Tiên, Phật giáo được du nhập từ Ấn Độ vào Nhật Bản từ khoảng giữa thế kỷ thứ VI.
- Khoảng 84% đến 96% dân số Nhật theo cả đạo Shinto và Phật giáo.
- Ở Nhật bản, mối quan hệ giữa con người và thần thánh “Kami” rất gắn bó. Ngoài số thần thánh cụ thể trong truyện thần thoại, hiện tượng tự nhiên, hoàng đế và các con người đặc biệt khác cũng được xem là thần thánh hay Kami.
- Trong tôn giáo Nhật bản, Kami và Phật không được xem là đang sống trong thế giới khác, họ được xem là đang hiện hữu trong thế giới tự nhiên và trong cuộc sống của con người.

II. TẬP QUÁN

1. Lễ hội, ngày lễ

1.1 Lễ hội

- Nhật bản là quốc gia có nhiều lễ hội. Lễ hội Nhật Bản được tổ chức quanh năm mang đậm phong cách truyền thống phương Đông, độc đáo và mang đậm tính dân tộc.
- Các lễ hội tổ chức theo các nghi lễ cổ của Thần đạo hay tái hiện lại lịch sử với đầy màu sắc, các nhạc cụ như chuông, trống và các chiếc xe Mikoshi được rước đi cùng đoàn người nườm nượp. Tiếng hô vang theo nhịp điệu của những người khênh kiệu, tiếng nhạc hayashi.
- Lễ hội mừng năm mới: Nhật Bản chọn ngày 1 tháng 1 dương lịch hằng năm để chào mừng năm mới, gọi là lễ Oshogatsu. Đây được xem là ngày lễ lớn nhất Nhật Bản, diễn ra trong nhiều ngày với nhiều hình thức ăn mừng đại lễ khác nhau.
- Lễ hội ngắm hoa anh đào: Hanami được xem là một trong những lễ hội hoa lớn nhất và lâu đời nhất Nhật Bản. Hằng năm, cứ vào độ

cuối tháng 3, đầu tháng 4, hoa anh đào trên khắp đất nước Nhật Bản bắt đầu nở rộ, người Nhật lại háo hức đón chờ Hanami như đón chờ một món quà tuyệt đẹp của mùa xuân.

Hanami diễn ra và kéo dài trong khoảng 10 ngày, trong dịp lễ này, người Nhật sẽ ngồi dưới những tán hoa anh đào tuyệt đẹp, tổ chức tiệc tùng, cùng nhau hát hò, nhảy múa và bình phẩm về vẻ đẹp của hoa.

- Lễ hội đèn lồng Obon: Obon là lễ hội đèn lồng truyền thống của người Nhật, đây cũng được xem như là Đại lễ Vu Lan báo hiếu vì đây chính là dịp để con cái bày tỏ lòng hiếu thảo và biết ơn với ông bà, cha mẹ. Obon thường diễn ra vào tháng 7, ở mỗi vùng miền của Nhật lại có những ngày tổ chức khác nhau. Vào những ngày đầu tiên của lễ, người ta thường treo đèn lồng trước cửa nhà để tổ tiên có thể về viếng thăm, đi thăm viếng, tu sửa lăng mộ.
- Lễ hội cá chép Koinobori Matsuri: Koinobori trong tiếng Nhật có nghĩa là cờ cá chép, với người Nhật, cá chép tượng trưng cho lòng dũng cảm và tính ngoan cường khi dám vượt vũ môn để hóa rồng và làm nên những chuyện đại sự, cũng giống như tính cách của các bé trai nên Koinobori cũng có nghĩa là Lễ hội của các bé trai.
- Có một điều trùng hợp là Lễ hội cá chép diễn ra vào đúng ngày 5 tháng 5 âm lịch, tức trùng với Tết Đoan Ngọ của Việt Nam, tuy nhiên, cờ cá chép đã được treo khắp các cung đường của Nhật từ trước 2 tháng.
- Lễ hội Gion: Lễ hội Gion là một trong những lễ hội lớn nhất Nhật Bản, được tổ chức ở đền Yasaka vào tháng bảy hằng năm. Với ý nghĩa cầu sức khỏe và xua tan bệnh dịch, người dân đã tổ chức những buổi lễ tế để giữ cho tinh thần vượt qua sâu muộn, sự sợ hãi và luôn được thoải mái, thanh tịnh.
- Một trong những hoạt động độc đáo nhất của lễ hội chính là lễ diễu hành Yamaboko Yunko vào ngày 17/07 qua các đường phố náo nhiệt của Tokyo. Lễ hội Gion kéo dài xuyên suốt trong tháng 7.
- Lễ hội Tanabata: Vào ngày 7 - 7 hằng năm, người dân Nhật Bản lại đón chờ lễ hội Tanabata hay còn gọi là lễ hội Ngôi Sao. Hoạt động nhằm kỷ niệm cuộc gặp gỡ giữa vị thần Orihime và Hikoboshi theo văn hóa Nhật Bản. Mọi người thường tổ chức ngày này bằng cách viết những điều ước, đôi khi dưới dạng thơ, những mảnh giấy nhỏ và treo chúng trên cành tre, đôi khi bằng những vật trang trí

khác Tre và đồ trang trí thường được đặt nổi trên sông hoặc bị đốt cháy sau lễ hội, khoảng nửa đêm hoặc vào ngày hôm sau.

- Lễ hội khiêu vũ Awaodori: Awa Odori được xem là lễ hội khiêu vũ truyền thống lớn nhất của Nhật Bản. Với sự tham gia của hàng trăm vũ công bất kể đàn ông, phụ nữ và trẻ em cùng biểu diễn nhảy múa trên tuyến đường trung tâm thành phố Tokushima. Họ diện trang phục kimono cotton mùa hè, đội mũ rơm và di chuyển theo những giai điệu sôi động.
- Lễ hội pháo hoa: Hàng năm, cứ vào dịp hè khoảng cuối tháng 7 đầu tháng 8, khắp nơi trên đất nước Nhật Bản tung bừng tổ chức lễ hội bắn pháo hoa. Đến dịp này, người dân xứ sở hoa anh đào lại nô nức kéo nhau đi xem những màn trình diễn pháo hoa tuyệt đẹp trên nền trời đêm.

1.2 Ngày lễ

- ① Ngày mùng một Tết: 1/1 Ngày chúc phúc đầu năm
- ② Ngày lễ thành nhân: 15/1 Ngày trở thành 20 tuổi
- ③ Ngày Quốc khánh: 11/2 Ngày đánh dấu khai sinh
- ④ Ngày Xuân phân: 20/3 Ngày đầu mùa xuân – sức sống
- ⑤ Ngày Xanh: 29/4 Ngày yêu màu xanh cây cỏ
- ⑥ Ngày Hiến pháp: 3/5 Ngày thi hành hiến pháp
- ⑦ Ngày thiếu nhi: 5/5 Ngày chúc phúc cho Nhi đồng
- ⑧ Ngày biển: 20/7 Ngày cảm tạ biển
- ⑨ Tuần lễ Obon: 15/8 Lễ Obon của Nhật gần giống với lễ xá tội vong nhân của người Việt
- ⑩ Ngày kính lão: 15/9 Chúc thọ và tạ ơn người già
- ⑪ Ngày thu phân: 23/9 Tạ ơn, tưởng nhớ tới tổ tiên
- ⑫ Ngày thể dục thể thao: 10/10 Ngày lưu tâm đến sức khỏe

⑬ Ngày Văn hóa: 3/11 Con người yêu tự do, hòa bình

⑭ Ngày lao động: 23/11 Ngày tạ ơn người lao động

2. Tập quán sinh hoạt

- Chào hỏi
  - Người Nhật rất coi trọng sự chào hỏi, cho dù là ở bất cứ đâu, bất cứ hoàn cảnh hay đối với bất cứ ai họ cũng đều tỏ rõ mình là người lịch sự và tôn trọng lễ nghi. Đây là một tập quán tốt đẹp của người Nhật.
  - Một ngày sinh hoạt, một buổi hội họp, một buổi tiệc đều được bắt đầu bằng lời chào và kết thúc bằng lời chào. Khi gặp nhau, ai nhìn thấy người kia trước thì chào trước; người có địa vị xã hội thấp hơn, người trẻ tuổi hơn thì chào trước.
- Để tâm
  - Để tâm là việc luôn biết nghĩ đến người khác, là thái độ nghiêm chỉnh mà 1 người lớn phải có. Để tâm rất được coi trọng, như là một thể hiện nhân cách của 1 con người.
- Tuân thủ giờ giấc
  - Người Nhật bản có tính kỉ luật rất cao. Giờ giấc rất được coi trọng ở quốc gia này, mỗi người dân nơi đây đều sắp xếp lịch trình cụ thể cho từng công việc để đảm bảo mọi thứ đều hoàn thành theo đúng kế hoạch.
- Văn hoá tặng quà
  - Tặng quà là một phần trung tâm trong văn hoá kinh doanh của người Nhật. Nói chung, người Nhật rất thích tặng quà hay đúng hơn, việc tặng quà đã trở thành một thói quen, một lễ nghi không thể thiếu được trong đời sống thường ngày của họ
  - Tặng quà được xem như 1 cách thể hiện sự **yêu mến và kính trọng** lẫn nhau và để xác định các mối quan hệ xã hội.
- Trung thực
  - Người Nhật Bản nổi tiếng với đức tính trung thực. Có rất nhiều chốt an ninh nhỏ nằm rải rác khắp các con phố, ngõ ngách. Những chốt an ninh này có nhiệm vụ duy trì trật tự an ninh và là nơi mọi người có thể gửi những vật dụng bị đánh rơi tại các địa điểm công cộng.
- Thói quen xếp hàng
  - Ở Nhật Bản mọi người đều ý thức rất cao trong việc xếp hàng, không gây ồn ào cho đến khi tới lượt mình, với họ việc xếp hàng là một sinh hoạt hàng ngày vì thế người dân cảm thấy không nặng nề.
- Tôn trọng sự yên lặng

- Đối với người Nhật họ tôn trọng cảm giác thực sự của đối phương và họ sẽ nói điều để đối phương hài lòng. Họ hạn chế chỉ trích trực tiếp hoặc đối đầu với người khác.
- Tuy nhiên, dù không nói nhưng người Nhật vẫn biểu lộ cảm giác của mình một cách tinh tế.
- Kỹ tính trong lựa chọn thực phẩm
  - Trong cuộc sống sinh hoạt hàng ngày người Nhật rất coi trọng việc ăn uống. Với họ thì ngoài việc đồ ăn phải được chế biến ngon, trang trí bắt mắt, thì việc cân bằng dinh dưỡng trong các bữa ăn đảm bảo các dưỡng chất cần thiết cho cơ thể là điều vô cùng quan trọng.
  - Người Nhật thường ăn rất nhiều rau, rong biển bởi chứa nhiều vitamin và chất xơ lành mạnh, họ thường mua thực phẩm ở siêu thị uy tín để đảm bảo nguồn gốc và chất lượng tốt nhất.
- Giữ gìn vệ sinh chung
  - Người Nhật có thói quen rất văn minh là giữ gìn sự sạch sẽ nơi công sở.
  - Các trường học ở Nhật có chủ trương dọn dẹp phòng học và kí túc xá. Toàn thể mọi người từ giáo viên đến học sinh, thậm chí hiệu trưởng đều tham gia phong trào. Rác thải được nhặt sạch, bàn ghế, bảng, sàn nhà được lau chùi sạch sẽ.
- Phân loại rác
  - Người Nhật nói chung nổi tiếng với rất nhiều quy tắc trong cuộc sống và hành động, việc vứt rác không phải ngoại lệ. Nếu như ở một số nước khác, bạn có thể vứt rác bất kỳ giờ nào, ngày nào và vứt bất kỳ cái gì bạn muốn đi rồi sẽ vẫn có người thu gom nó, sẽ không bao giờ bạn có thể làm như vậy ở Nhật, những nguyên tắc vứt rác ở Nhật vô cùng khắt khe và chặt chẽ.

----- HẾT -----